

HAJNAL

Szerkeszti
MESSERSCHMIEDT GÉZA
passaici plebános.

30-ik szám.

1908.szeptember 24.

TARTSUNK ÖSSZE . . .

A magyar nép levelei. Folytatás.

Veres András, Morrisdale Mines, Pa. Bizony nem a legjobban telik, de hogy meg ne tessék szüntetni a lapot, sietek megküldeni az árát. Jobban sajnálnám elveszíteni a Hajnalt mint 5 dollárt . . . — **Arnold Ferenc, South Betlehem, Pa.** Nem győzöm eléggé magasztalni ezen szép kis művet. Kérjük is a jó Istent, hogy adja áldását e mű szerkesztőire, kik oly nagy kincset adnak felebarátjuk asztalára . . . — **Gazsi János, Bridgeport, Conn.** Alig várjuk a kis lapot, mert nagyon kedveljük . . . — **Mészáros Mihály, Tiltonsville, O.** Nem bánám, ha mindennap jönne is a Hajnal. **Kiss János, Martins Ferry, O.** Nagyon érdeklődöm a Hajnal után, csak tessék küldeni. Az ember még a könyeit is hullatja, ha olvassa . . .

— Folytatjuk. —

Tartalom. A magyar nép levelei. — Szívtől-szívhez. Irta **Hoch Antal** O. S. B. Stonegai (Va.) plébános. — Itt az nincs úgy. Irta **Böhm Károly** newarki (N.J.) plébános. — A feszület. Irta **Auer István.** --- Kincskeresők kikötője. Irta **Dr. Helvey Lajos.** --- Egy koldus története. Irta **Messerschmidt Géza** passaici plébános. --- Krónika. Irta **Csernitzky István** me adooi plébános. — Naptár, apróságok. --- **Kép:** Jézus a kisdedek barátja.

Aki szép, érdekes olvasmányra akar szert tenni, az
rendelje meg a Hajnalnál

A LOURDESI BOLDOGASSZONY

... című könyvecskét . . .

220 oldal.

Ára postával együtt 20 c.

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Published every Thursday by
Rev. Geisa Messerschmidt
217 Third St. Passaic, N. J.

Megjelen minden csütörtökön.

Subscription Price — Előfizetés
az Egy. Államokban és Kanadában
One Year — egy évre \$1.00
Magyarországon, külföldön
Egy évre \$1.60

Entered as second-class matter March 11, 1908 at the post office at Passaic, N. J.
under the Act of Congress of March 3, 1879.

SZÍVTŐL-SZÍVHEZ ...

— Őszinte szó az amerikai katolikus magyarokhoz. —

Irta Hoch Antal O. S. B. stonegai (Va.) plébános.

szavamat intézem hozzátok templom, pap nélkül szükölködő — szerte a nagy Amerikában szétszórt katolikus magyar hívők. Tanulhat belőle belőle az is, akinek hitközsége, temploma van ...

Szent Pál apostolnak sirt a lelke, mikor megszervezett egy-egy hitközséget s tovább kellett mennie, hogy folytassa az Üdvözítő által reá bizott munkát. Láttá, mennyi veszedelemmel fenyegeti a megtért hívőket — a test, a világ, az ördög. Érezte, mily szükséges volna az ő jelenléte, hogy fentartsa, ápolja és növeszsze benük az igaz hitet. De nem tehetette. Tollat fogott hát és megírta gyönyörű leveleit a hitközségekhez. Ott vannak az Ujszövetségi Szentírásban.

Nekem is szól a krisztusi parancs: „Elmenvén tanítsatok ...“ Nekem is sir a lelkem, ha arra a sok szegény magyar katolikusra gondolok, a kik templom — oltár, isteni kegyelmek, égi vigasztalások nélkül élnek — kisebb nagyobb számban itt-ott elszigetelve az üdvösség világától ... Ahol nincs pásztor, oda könnyen betör a farkas ... Irok tehát nekik. Szavaim útmutatók. Ta

megszívleled azokat: szeretettel és becsüléssel telik meg szived fenséges anyaszentegyházunk iránt, melynek **te is tagja vagy**, élő hitre fog fog buzdúlni lelked s ez az élő boldogító hit megfogja édesíteni napjaidat, melyeket hazátlanul a messze idegenben élsz . . .

1. A TE LELKED.

Gondolkoztál-e már édes Jézusunk ezen szavairól: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja!“ Kérlek, olvasd el még egyszer; gondolkozzál csak egy kissé felette . . . Gyöngy annak minden szava. Tehát van lelked. A Szentháromság egy Isten képére és hasonlatosságára teremtett halhatatlan lelked. Nem vagy állat. A te életed célja nem ez a földi élet. Te magasabbra vagy hivatva, te dicsőbb boldogabb életre születél. Ne gondold, hogy a halállal mindennek vége. Ez esztelenség. A halál a lélek életének igazi kezdete — a lélek megszabadulása a testtől. Lelked örökké élni fog — akarod — vagy nem. Élni fog lelked örök boldogságban — vagy örök fájdalomban. Ez **csak** tőled függ. — Gondolkozzál csak ezen . . . Talán csak megérdemli lelked . . . Mit választasz? Szabad akaratom van. Az lehetsz, ami akarsz: örökké boldog — vagy örökké elkárhozott . . . Ne halaszd a választást. Az idő repül. „Ki tudja melyik pillanatban hull el az élet hervadóvirága.“ Válaszsz most . . . „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, ha lelkének kárát vallja.“

— Folytatjuk. —

Kedves barátom, aminő a vasárnapod, olyan a halálod napja! Ha vasárnap felé sem nézel a templomnak, akkor Jézus Krisztus sem megy el hozzád halálos ágyadon a szent utravalóban. Ha vasárnap mindig későn megy a templomba, akkor a pap is majd elkésik tőled, mikor majd haldoklasz. Aminő a vasárnapod, olyan a halálod napja.

P. Ábel Henrik.

„Itt az nincs úgy . . .“

Pünkösd után 16-ik Vasárnapra.

Irta: **Bóhm Károly** newarki plebános.

Mi nincs itt úgy? Hát hogy az ember a szent vasárnapon a templomba mehessen, mint odahaza. — Igazán? — Hadd lássuk csak.

A fejünket hála Istennek, itt is csak úgy a nyakunkon hordjuk, mint odahaza, sőt talán valamivel egyenesebben; a mellünket itt is kivágjuk, sőt talán valamivel büszkébben; gyomrunkat csakúgy etetjük — itatjuk — mint odahaza, sőt talán valamivel izletesebben; csakúgy dolgozunk, sőt jóval eredményesebben; pihenünk, örvendünk, kesergünk, mulatunk, mint odahaza, sőt még bővebben, Öltözködünk, úgy mint otthon, sőt sokkal különbben; lakunk fényesebben, úri módon butorozott kényelmesen berendezett lakásokban; csakúgy fűtünk mint otthon, sokszor potyaszénnel . . . Sétálunk itt is, sőt kövezett utakon, kivilágított utcákon; házasságra, lakodalmakra, temetésekre járunk — sőt fényes hintókon; gyermekeinket bárhol is iskoláztathatjuk; lapokat olvasunk, szónoklatokat hallgatunk, meetingelünk, szinpadokon szerepelünk, marcsolunk, ünnepségeket rendezünk stb., a miről odahaza nem is álmodtunk . . . Betegeskedünk, mint odahaza, de ezt is megfizeti az egylet, meghalunk, mint odahaza, de micsoda temetésben részesülünk. Nagy parádés kocsival visznek az Isten házába 1—12 hintó kísér a temetőbe — nem egyszer bandával . . . Katholikus templomaink itt is vannak ugyanazon hittel, ugyanazon keresztséggel, Oltári szentséggel, szentmiseáldozattal — ugyanazon életet adó, életfentartó szerető Istennel, mint odahaza . . .

Nos? Lám, nemcsak hogy úgy van itt, mint odahaza, hanem sokkal jobban, vagy mint mondják: „itt magasabban állunk.“ De ha itt többet és mindent jobban teszünk, mint odahaza, miért épen a vasárnapi szentmise hallgatása az, amiért annyit se teszünk, mint odahaza? Csak épen ezt nem. Mindenre jut idő. mindent beosztunk; elrendezünk mint odahaza. Csak ezt az egyet nem. Nem szörnyű hanyagság — ez? Vagy te is azt mondd, hogy „az öreg Isten az óházában maradt? . . .“

„Engedjétek a kisdedeket hozzám jönni.“

A FESZÜLET.

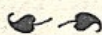
Lenau.

ki szemeit az égre fölemelve,
A két karját szivből szeretón kitarja,
Hogy a mindenséget keblére ölelje:
Legyen elkészülve a kereszthalálra.

De a földön ritka az ilyen szeretet,
S hogy legalább képe végkép ki ne vesszen:
Édes Jézus — a te szerető szivedet
Tartjuk megfeszítve a magas kereszten.

Auer István.

KINCSKERESŐK KIKÖTŐJE.

A hazatérő imádsága a háborgó tengeren.

Irta: Dr. Helvey Lajos.

mindenható én Istenem ! . . .

Erőt adtál a **szivemnek**, amikor kivándoroltam ismeretlen idegenbe. Hogy meg ne szakadjon, amidőn elválik. Az asszonytól, akivel hűségesen éltünk együtt. A gyerekektől, akiket a bölcsőben s a térdeimen ringattam. A földtől, amelyet szántottam, meg a gyümölcsöstől, amelyet magam ültettem. A templomtól, amelyben keresztvizre tartottak s a virágcskis temetőtől, hol szüleim testeivel porladoznak . . .

Erőt adtál a **testemnek** az ujvilág veszedelmei között. Hogy meg ne emésszen a gyárak tüzelángja, hogy össze ne lapítsanak az óriási kalapácsok, hogy a csikorgó gépkerekek meg ne öröljenek, hogy sirom ne legyen a szénbánya . . . Megóvtál a vasutak sínei között, fönn az építő állványokon, a forró olvasztó kemencék mellett s a magas töltések meredék szélén . . .

Ó, adj erőt Uram most : az én **lelkemnek**, amely az édes azülőföld révpartja felé iparkodik.

Háborog a tenger. Sötétzöld hullámszikláit hajónkra zuhanak s a nagy víz, amelynek széle-vége, hossza nincs: úgy dobálja ezt az uszó várost, ezt a négykéményes szörnyeteget, mintha lapdázna vele. Ijesztő mélységek nyílnak meg előttünk. A szemünk elborzad, a szívünk összeszorul, az agyunk elkábul. Félünk, rettegünk — s **imádkozunk**.

— Bátorítsd lelkemet, erősítsd testemet a kínok s aggodalmak e nyomasztó óráiban! Hogy elmuljék tőlem e pohár . . . És ne próbálj, ha bizalmatlanná is tettelek. És ne büntess, bárha rá is szolgáltam . . .

Hitközséghez mindig tartoztam. Amerikai magyar templomaidat tehetségemhez képest segitettem. A papomat tiszteltem, becsültem. Vasárnaponként az Isten-házába rendszeren eljártam. Katholikus magyar egyesületbe iratkoztam. Gyónáscsapat évente többször elvégeztem. Szociálistákkal nem cimboráskodtam. Rossz könyveket, újságokat nem járattam, nem vásároltam, nem olvastam. A **katholikus sajtót pártoltam**.

És mégis! Mégis sokszor megfeledkeztem magamról. Hányszor **káromkodtam** idegenek botránkozására, magyar nevem szégyenére. A **mértékletességről** is elfeledkeztem olykor. A burdosházban is, a szalonban is, a bálban is, a „pikniken“ is. . . Szegény feleségem, édes gyermekeim, hej, ha láttatok volna! . . .

Ám ezeknek s más bűnöknek zsoldját megfizettem a töredelem szentségében, amikor indulásom napján magamhoz vettelek, én Üdvözítőm . . .

Milyen **kevély** voltam én, jó szerencsémben. Lám, hogy megalázódtam most — kárvallásomban. A szememmel látom, hogy megpihen a kis madár a tornyosuló hullámokon. És én a teremtés ura, az ember nem tudok megállani a himbálózó hajón . . .

Hányszor, ó, de hányszor éreztem már kezednek jóságát. Még csak nem is hederitettem rá. Bezzeg most, amikor hatalmát, büntető erejét érzem, most félek tőle . . .

Parancsolj a szeleknek, haboknak, Te, ki a háborgó tengereken jársz. Csillapítsd, csendesítsd le őket.

— Tengeren evezők csillaga, Mária! Hajónknak Te légy világító tornya. És vezesd, ó vezesd el Szűz Anyám, a **kincskeresők kikötőjébe**.

Kincskereső vagyok én, aki most csalódottan hazatérek. Kincset kerestem akkor is, hogy az újvilágba mentem. Mint annyi más. De, amint ők, mind mai napig én sem találtam meg.

Ugyan nem vesztettem-e el ez idő alatt az én otthon hagyott régi, drága kincseimet? Hitvestársam jóhírnevét, hozzám való

szeretetét. Gyermekeim testi-lelki épségét. Az én keservesen szerzett házamat, szegényes vagyunkamat? . . .

Add Uram, hogy épségben, romlatlanul találjam őket. Hogy örülhessek nekik. Ezután jobban megbecsüljem —soha többé el ne hagyjam őket.

Amen . . .

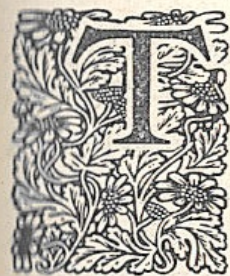
*

(Augusztus 28-án, a viharos Atlanti-óceánt járó, „Deutschland“ hajón.)

☞ TÁRCA. ☞

Egy koldus története.

Irta: Messerschmiedt Géza.

Történt a szörnyű francia forradalom alatt. — Páristól nem messze X. városkában élt egy dúsgazdag ember. Amilyen gazdag, olyan jószivű volt az egész család. A kastély nem féktelen tivornyák és dorbézolások színhelye, hanem a keresztény irgalmasság cselekedeteinek, valóságos temploma volt. Százával látták ott el a szegényeket — nyomorultakat — étellel — ruhával naponta . . . Hát még azok az „úri szegények“ letört, nagy, régi nemes családok maradékai . . . A kastély ura egész nap egyebet sem tett, mint a folyamodók kéréseit intézte el — dicséretére legyen mondván — mindig kedvezően. Hozzá ugyan nem fordult egy szükölködő sem hiába. Maga a gazda, Lavoir, ősnemes katolikus család sarja, felesége, az áldott szivű Angela az egész környék őrangyala; három jól nevelt gyermek, a legidősebb 14 éves fiú, két apró kedves leányka; nagyszámú cseléd-ség . . . ebből állott a kastély személyzete. Volt ott még egy fiatal ember, akit nagyon — de nagyon szeretett mindenki; a fürge Pál. Alázatossága, hűsége, pontossága annyira megnyerte Lavoir tetszését, hogy teljes bizalmával tisztelte meg őt. Beavatta őt a családi ügyekbe . . . valóságos jobb keze volt a kastély urának a jótékonyágban, gazdaságban, mindenütt. De Pálnak sem volt oka panaszkodni. Hisz ő egy szegény béres fia volt s ura jóságának köszönhette mindenét.

*

Párisban kitört a forradalom. Felállították a nyaktilót. Az Istenről megfélemezett hitetlen tömeg rombolt, pusztított

mindent, ami utjába állt. Még az Isten házát sem hagyták sér-
tetlenül. Betörték a templomokba. Megbecstelenítették a szent
edényeket; lábbal taposták a szent ostyát, rossz nőket ültettek az
oltárra . . . Felfordult minden. A nyaktiló pedig szakadatlan
dolgozott. Patakokban folyt a kivégzett ártatlanok vére. Egy ta-
lált levél, egy köny, egy sóhajtás elég volt, hogy egész család-
kat kiirtsanak. Aki nem volt pártjukon, aki bármikép jelét adta
a király iránt való hűségének, az menthetetlenül elveszett.

Lavoir és családja rémülettel olvasta a lapokból a párisi ese-
ményeket. Esténként a házi kápolnába gyűlt össze a kastély ap-
raja-nagyja, — buzgón imádkoztak Franciaország boldogságáért.
Lavoir biztonságban érezte magát. Bár törhetetlen ragaszkodás-
sal és hűséggel viseltetett a király iránt, bizott abban, hogy
ügyet sem vetnek rá, hiszen nyilvános hivatalokban, tisztségek-
ben nem vett részt, életét egészen az irgalmasság testi-lelki cse-
lekedeteinek szentelte . . .

A forradalom lángjai azonban a vidékre is kicsaptak. A Pé-
risből menekültek ezrei lepték el a szomszédos falvakat. A börtö-
nök tömve. A rémület általános. Barátságtalan hűvös-ködös
szeptemberi este volt. A Lavoir család az ebédlő nagy asztala
körül ülve hallgatta a családapa elbeszéléseit a forradalom leg-
ujabb eseményeiről. A minden emberi érzésből kivetkőzött Ja-
kobinusok örült kegyetlenségeinek hallatára borzalom futotta vé-
gig mindnyájukat. Az anya szeméit állandóan a szemközt lévő
„Oltalmazó Mária“ képére függesztette. Két kis leánya szorosan
simult keblére . . . Ferenc a legidősb gyermek szinte megmered-
ve hallgatta atyja szavait. Szívében a kivégzettek iránt érzett
fájdalom és a düh tombolt. Ott szeretett volna lenni Párisban,
életre-halálra harcolni a gyilkosokkal . . . Pál is ott volt a család
kipróbált hűségü mindenese.

Az apa ép új eseménybe kezdett, hirtelen lódobogás és dö-
römbölés verte fel a kastély udvarának siri csöndjét.

— Folytatjuk. —

KRÓNKA.

* **Elismerés és jutalom.** Kubinyi Viktor So. River-i (N. J.)
római katolikus magyar plébános könyvet irt ily címen: „The
King of Rome“, melynek egy példányát a Király Öfelségének is

elküldötte. A mű annyira megnyerte a király tetszését, hogy a newyorki főkonzulátus utján 200 koronát küldött ajándékkul a south-riveri magyar templomnak.

‡ **Tilos a válás.** Maloney Márton philadelphiai többszörös miliomosnak leánya házasságot kötött egy Osborne nevű fiatal emberrel. Férjére azonban hamarosan ráunt és egy Clarkson nevű fickóval szűrte össze a levelet. A világi törvény kimondotta a válást, hogy a leányka a második emberrel hivatalosan is turbékolhasson. De mivel a Maloney család buzgó katolikusok hírében áll, az apa minden befolyását latbavetette, hogy a leányt a római szentszék is elválassza első urától. Akatholikus egyház természetesen azt válaszolta, hogy Clarkson ur csak úgy lehet hites férje Maloney kisasszonynak, ha Osborne szives lesz meghalni. Osbornet agyonütni nem lehetett. Az öreg Maloney nem akart ujat huzni a katolikus felfogással. Azt izente hát a lányának, hogy vagy térjen vissza igazi urához, vagy pedig ki lesz tagadva a familiából. Az öreg Maloney ezzel megmutatta, hogy erősebb a hite, mint az oly katolikusok fura gondolkozása, akik hol pénzzel, hol makacssággal szeretnének parancsolgatni Jézus Krisztus egyházában.

§ **Keserű pilula.** Avery Moore Márta asszony egyik hirhedt vezetője az amerikai szociálisták dühödtebb fajtájának. Arnál keservebben esik hát neki és pártjának, hogy felnőtt leánya katolikussá lett és Kankakee-ben (Ill.) belépett a Notre Dame apácák szerzetébe. Egy kicsit bizony keserű az a lecke, mikor a megtévedt szülőért a megtért gyermek imádkozik.

¶ **Oroszország megtérése.** Mióta 3 évvel ezelőtt, 1905. évi október 30-án a muszka cár kiadta a katolikus vallás érdekében irt türelmi rendeletét, azóta a legutóbbi időkg 280 ezer muszka tért át a katolikus egyházba, még pedig Vilna kormányzóság területén 30 ezeren, Siedlice és Liublin kormányzóságokban pedig 200 ezer. Sok helyen a szakadár hitközségek papostul, templomostul tértek át az igaz egyházba.

‡ **Vendéglős pap.** Ilyen is van már Amerikában. Neve: Father Dempsey. Hotelje St. Louiskan található 400 ágygyal és a megfelelő helyiségekkel. Egy éjjeli szállásért 10, mond: tiz centet kell fizetni. Ennek fejében a vendég kap: tiszta ágyat, meleg takarót, fűtött szobát, világítást, kádfürdőt és zuhanyt, hideg és meleg mosdó vizet a megfelelő törölkkel, cipőtisztítást, fésüt és kefét; az olvasó teremben számos ujságot és könyvet élvezhet, a zeneteremben muzsikálhat (ha tud). Ha nincs munkája, ingyen szereznek neki. Ha éhes, az étteremben hárcmféle vacsra közt válogathat, a szerint, amint 5, 10 vagy 15 centet fizet. Drágább

koszt nincs. Inni felpuffadásig lehet friss vizet. Kitünő szakácsnék, pincérek és szolgák állanak az uraságok és asszonyok rendelkezésére. Borravalót se adni, se elfogadni nem szabad. — Ez a st. louis-i szálloda mindössze csak egy év óta létezik és már is három ezer dollár tiszta hasznot mutathat fel. E pénzből a vendéglős pap a szorult helyzetben lévő vendégek számára ajándékokat osztogat. Hogy e hotelnek mennyi vendége volt eddig, egyetlen példánál elképzelhető: múlt év decemberében 4428 férfi hált a termék padlóján, mivel mind a 400 ágy szünet nélkül elvult foglalva. E vendégek között 12 hónapon át csak egyetlen egyszer jelent meg a rend őre, lopás vádja miatt keresvén egy alakot. Ennek ártatlansága azonban még az nap kitünt. A hotel kath. vendégei számára már missiót is tartatott a felszentelt gazda, a mely ájtatosságot 200 lélek hallgatott végig. Csöppet se csodálhatjuk, ha még maga Gleunon érsek meg a város előljárói is magasztalással emlegetik Father Dempsey sikeres vállalatát.

Cs. I.

N A P T Á R.

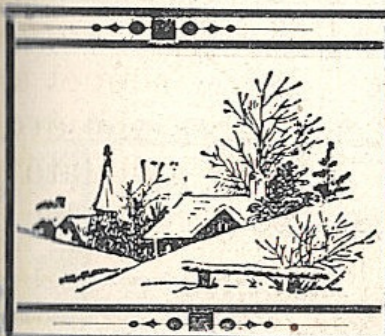
- Szeptember 27. Vasárnap. Pünkösöd után 16 ik Vasárnap. Szent Kozma és Demjén vértanúk.
- Szeptember 28. Hétfő. Szent Vencel cseh király vértanú.
- Szeptember 29. Kedd. Szent Mihály főangyal ünnepe.
- Szeptember 30. Szerda. Szent Jeromos hitvalló és egyház-tanító.
- Október 1. Csütörtök. Szent Remig püspök.
- Október 2. Péntek. Szent Leodegár püspök és vértanú.
- Október 3. Szombat. Szent Kandid vértanú. Szent Ammon hitvalló.

☛ EGY APA levelet irt nekünk Michigan államból, melyben szivreható módon előadja borzasztó nyomorát. „Arra kérem a „Hajnal“ szives olvasóit, segítsenek munkához, így ir, hogy családomat megmenthessem a legiszonyatosabb haláltól, az éhenhalástól.“ Akik e szegény apa kérelmét teljesíteni tudják, tudósítsák a „Hajnalt“.

EGYESÜLETI KALAUZ.

Szent István Király Róm. és Gör. Kath. Betegsegélyző Egylet.
 Fairport, Ohio. — Diszelnök: Ft. Schienko János rk. plebános. Elnök: Gurály József. Alelnök: Simkó József. Titkár: Vajó József Box 95. Jegyző: Bertis János. Pénztárnok: ifj. Béres József. Számvevő: Gergely Sándor. Ellenőrök: Sziszak János, Világi Miklós és Fullajtár János. Beteglátogatók: Sivák János és Tarnóczki István. Ajtóőrök: Baginy János és Sárosi József. — Minden levél a titkár úrhoz küldendő Box 95. Fairport, Ohio. Az egylet gyűléseit minden hónap első vasárnapján tartja a rk. iskola termében délután 2 órakor.

HIRDETÉSEK.

Campbell Morrell & Company

A legolcsóbb bevásárlási forrás

ÉPÜLET-ANYAGOKBAN

Téglát, meszet, cementet, anyagcsöveket stb. minden fajtában, pontosan és a legjutányosakban szállítunk.

Cím: Campbell Morrell & Co. Park Place & Water Street, — PASSAIC, N. J.

The Passaic Trust and Safe Deposit Co.

a Main és Bloomfield Ave. sarkán. — PASSAIC, N. J.

...Passaic legrégebbi takarékpénztára...

20 éves fennállását valóságos áldásként emlegeti Passaic lakossága. Megbízható, gyors és szíves kiszolgálás.

Betett pénzek után 4% kamatot fizet.

A társulat széleskörű pénzküldő irodával is rendelkezik, mely Európa minden országába rövid idő alatt szállít pénzeket.

AKI házat akar építeni, akinek magán- vagy középület-, hivatalos helyiségek, termek stb. célszerű és okosan készített tervezetere van szüksége:

AKI ki akarja kerülni az építéssel járó kellemetlenségeket, AKI jól és tartósan épített házat óhajt : Az forduljon ezen címhez :

...Cortland G. Van Winkle architect...

National Bank Bldg, 43 és 44. sz. termek Passaic, N. J.

16 éve építészmérnök. :: Számos elismerő nyilatkozat.

Nem kell oda fáradni, írjon egy kártyát s ő maga fölkeresi Önt.

UJ! MAGYAR GYÓGYSZERTÁR,

„SZENT ISTVÁNHOZ“

.....

...Passaic, N. J. 2-ik utca 125. szám...

Hazai gyógyszerek teljes raktára. Teák, fővek, csöppek, balzsamok, egészségi és fertőztelenítő szerek... — Világhírű kárpáti-melltea, egri és máriacelli gyomorcsépek, valódi hazai sóborszesz, szappanok, krémek eredeti tisztaságban, a legolcsóbban nálam kaphatók. Különösen nagy kelendőségnek örvend **sebgyógyító balzsamom**, melyet a leg-elmérgesedettebb sebekre kitűnő sikerrel használnak; továbbá saját készítményű „linement“-em, mely **a köszvényes, csúzos, reumatikus fájdalmak biztos kiirtója.**

Uj! Magyarul beszélünk! Levelekre bérmentve válaszolunk. Orvos-ságokat vidékre is szállítunk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás! **Uj!**

: Telefon:
1734 Passaic.

LABAS ANDRÁS

102 2-nd St.
Passaic, N.J.

Temetkező és Bebalzsamozó Intézete.

Minden e szakmába vágó megbízatásnak lelkiismeretesen, pontosan és olcsón tesz eleget. **Kocsik** temetésekre, e küvőkre, betegek részére, kirándulásokra, diszmenetekre, bármely percben olcsón kaphatók.

..... **ERNEST A. MOORE** .....

Tűz ellen **BIZTOSÍTÁS** szélvihar
ellen : : :

229 MAIN AVENUE, PASSAIC, NEW JERSEY.

: Elsőrangú társulat. :

Jelentkezőket elfogad Biczák A. Károly 222 3rd St. Passaic, N.J.

Mrs. F. Rowinski 51. Monroe St. Passaic, N.J.

Temetkezési és Bebalzsamozási Intézete. Kocsik temetésekre, esküvőkre, betegek részére, kirándulásokra, diszmenetekre - éjjel-nappal kaphatók. - **Telefon: 396. L. 1. Passaic.** - Jutányos árak!

MOSKOVITZ EMIL

.. 182. SECOND STREET PASSAIC, N. J. ..

A legkitünőbb, legtartósabb és legcsinosabb bútorok raktára. — Különöse berendezve a magyarság igényeire. Mindennemű házi tárgyak; párnák stb. — Közkedvelt bevásárlási forrás.

◆◆ I. H. MASS. ◆◆

Passaic magyarság kedvelt fényképésze. Minden e szakmába vágó rendelést, felvételt tisztán, gyorsan finoman eszközöl. Nyitva mindennap reggel 8-tól este 10-ig. J. H. MASS fényképész. - 37 Monroe St.

M. EHRENFELD DIVATÁRÚ UZLETE

....190—192 Second Street, Passaic, N. J....

A legolcsóbb bevásárlási forrás. Menyasszonyi ruhák, keresztelő ruhák. A legdúsabb választékban mindenféle ruhaszövetek! Forduljon bizalommal e régi jóhírnévű magyar céghez. Feliratos síri koszorúk raktára.

Merchant Bank of Passaic, 183 Passaic Str.

ROBERT D. KENT, elnök.

JOHN HARDIFER, alelnök.

..... Tőke 50,000 dollár. ....

Takarék betétek után 4 százalékos kamatot fizet.

— Vidéki betevőkre különös gondot fordít. —

Hivatalos órák : délelőtt 9-től délután 4 óráig.

Passaic magyarságának egyik legkedveltebb bankja.

HIRDETÉSEKET olcsó áron felvesz

 a „HAJNAL“ kiadóhivatala.

A világ legdrágább kincse: az egészség!

Magyar pap kórháza Amerikában.

Isten segédelmével eddig 200-nál több betegségnek találtam meg gyógyító-írját a világhírű wörishofeni plébános, a néhalvaló „Father Kneipp“ csálhatatlan gyógyításával. Négy esztendei amerikai lekipásztorkodásom alatt 2010 beteg fordult meg a kezem alatt. West-Virginiától Bostonig, Atlantic Citytől Harrisburgig tömegesen járultak elém a szenvedők. Angolok és németek, tótok, csehek és lengyelek. De még négerék is. Kedves magyar honfitársaim seregestül kerestek föl. Aki személyesen nem jöhetett, levélben panaszkolta el baját. Hogy bizalmát senki sem pazarolta érdemetlenre, mutatja a temérdek köszönő levél, hálairat. Sok százra rug a számuk s az érdeklődő ritka szép tapasztalatot merithet belőlük. Tifuszt, tüdőlobbot, vérhányást, vörhenyt, váltólázat --- mondhatnám --- egész könnyű szerrel gyógyítok. Epe-, vese-, hólyagkőből operáció nélkül kigyógyítottam szenvedő embertársaimat. Vérmérgezésből az utolsó percben, már a halál révén sikerült visszaadnom a sir szélén állókat az életnek. Legutolsó betegem 15 évi rheuma következtében szivbajában sehohsem talált enyhülést. Meggyógyítottam. Gyógyításom egyszerű, természetes.

Hideg víz, biztos hatású füvek, szigoruan megszabott életmód. — Honfitársaimnak bármely pillanatban rendelkezésükre állok.

Father CHAS. POLICSEK
magyar plébános,
a „St. John Kneipp-Sanatorium“ igazgatója,
ALPHA, N. J.

RIZSÁK JÁNOS

Közjegyző

...Pénzszállító és váltó üzlete...

Főüzlet: 127 2-dik utca Passaic, N. J.

Magyarországi bizományi iroda:

—: Budapest, VII., Király-utca 103. :—

Fióközletek:

So. Bethlehem, Pa. — Wharton, N. J.

Alpha, N. J. — Franklin Furnace, N. J.

A New Jersey állami törvényeknek megfelelően 35,000 dollár biztosíték az államnál.

Pénzt a legolcsóbban és leggyorsabban szállit Magyarországra, valamint bármely világrészbe. Kérem egyuttal ügyfeleimet, ha pénzt akarnak Magyarországból kihozatni, például birtokeladásból, árva-pénztárból, takarékpénztárból, vagy bármely más célból, úgy a költségek megtakarítása céljából adják fel budapesti irodám címére, Budapest, VII., Király utca 103 és én az ott megbizott összeget, dollár értékben, hiány nélkül kifizetem.

Hajójegyeket Európába vagy Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el, az utasokat személyesen elkisérem a hajókhoz.

Jogügyekben mindennemű okiratok, szakszerűen kiállittatnak és a törvényeknek megfelelően elintéztetnek.

Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot, ingyen és szivesen adok.

H A J N A L.

No. 30. Vol. I. WEEKLY MAGAZINE Sept. 24. 1908.

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Szerkeszti: Messerschmidt Géza plébános, Passiac-on, New Jersey

REPRINT EDITON

Készítette: Dudás Róbert Gyula, 2015-ben